

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

54 Hæc prohibet servos sine libertate sacrari.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

In hoc libro perverto est epistola ejusdem Alexandri ad Germanum Rhemensem Archiepiscopum: cui hoc idem consilium datur, quod Ramaldo Constantiensis Episcopo se dedisse narrat.

DISTINCTIO LIII.

Utriusque autem, ut supra a scriptum est, ideo ordinari prohibentur, quia frequenter, dum ab Ecclesia repelluntur, plurimum incommoda ecclesie consequuntur: vel quia idem curiales non vero religionis, sed ut officiorum suorum rationem fugiant, ad ecclesiam se transferunt.

C. I. Quare sit constitutum, ne curiales ordinentur.

Unde Gregorius Papa scribit lib. 7. reg. epist. 11. Episcopi Sicilia, de lege Mauriis Augusti.

Egrem de, quam piissimus Imperator dedit, ne foras hi, qui militiam, vel rationibus sunt publicis obligati, dum causarum suarum periculum fugiunt, ad ecclesiasticum habitum veniant, vel in monasteriis convertantur, vestrae studii fraternitati transmittere; hoc maxime exhortans, quod hi, qui seculi actionibus implicati sunt, in clero ecclesie praeterpropterea suscipiendi non sunt: quia dum in ecclesiastico habitu non dissimuliter quam vixerant vivunt, nequaquam student saeculum fugere, sed mutare. Quod si etiam tales quoque monasterium petunt, suscipiendi nullo modo sunt, nisi prius a rationibus e publicis absoluti fuerint. Si qui vero ex militaribus viris in monasteriis converti festinant, non sunt temere suscipiendi, nisi eorum vita fuerit subtiliter inquisita. Et iuxta normam regularem debent in suo habitu per triennium probari, & tunc monachicum habitum Deo auctore suscipere.

Viris In aliquot versibus Gratiani exemplaribus, & a post Ivonem legitur, numeris, ut significentur milites in levaculo, seu matricula descripti.

DISTINCTIO LIV.

Erui autem ordinari prohibentur, nisi a propriis dominis libertatem legitimam consequantur.

C. I. Servus ad clericatus officium non promoveatur.

Unde Leo Episcopus scribit epist. 1. omnibus Episcopis per Campaniam, &c.

Nullus Episcoporum d servum alterius ad clericatus officium promovere praesumat, nisi forte eorum petitio, aut voluntas accesserit, qui aliquid sibi in eo vindicant potestatis. Debet enim esse immunis ab aliis, qui divinae militiae est aggregandus, ut a castris dominicis, quibus nomen eius adscribitur, nullis necessitatis vinculis abstrahatur.

Nullus Caput hoc videtur confectum ex titulo, qui in codice canonum proponitur primo decreto Leonis primi, & ex parte posteriore ipsius decreti, in qua exceptio eorum, qui prius status, continentur prius autem pars, quo hic deest, habetur in eadem admittuntur.

C. II. De servili conditione nullus ad sacros ordines deveniat.

Item ex concilio Triburiensi 1.

Nulli de servili conditione ad sacros ordines promoveantur, nisi prius a propriis dominis legitimam libertatem consequantur: cujus libertatis charta ante ordinationem in ambone publice legatur, & si nullus contradixerit, rite consecrabitur. Porro servus non canonicè consecratus, postquam de gradu ceciderit, ejus conditionis sit, cujus fuerat ante gradum.

a Dist. 31 c. designata. b Ivo p. 10. c. 124. c al. adhibuit orig. d Poly. l. 2. tit. 31. Anst. l. 7. c. 28. Burch. l. 2. c. 22. in sm. Ivo p. 6. c. 64. e Poly. l. 2. tit. 31. Burch. l. 2. c. 21. Ivo par. 6. c. 41. Pam. l. 2. c. 41.

Concilio Triburiensi] Huius capituli in conc. Tribur. c. 29. sententia potius habetur, quam verba, que aliqui ex parte videntur convenire cum his, que scribuntur lib. 1. Capitul. c. 88. de ordinatione servorum, vers. & quandoqueque.

C. III. PALEA.

[Ex concilio Carthaginiensi 1. primo, cap. 1.]

Magnus a Episcopus Astiagensis dixit, quid dilectioni vestrae videtur, procuratores, actores & executores, seu curatores pupillorum si debeant ordinari? Gratus Episcopus dixit: si post deposita universa, & redita ratiocinia, actus vite ipsorum fuerint comprobati in omnibus, debent & cum laude, cleri, si postulati fuerint, honore munerari. Si enim ante libertatem negotiorum, vel officiorum ab aliquo sine consideratione fuerint ordinati, ecclesia infamatur. Univeris dixerunt, recte omnia statuit sanctitas tua, ideoque ita est, & nostra ista quoque sententia.

1. Carthaginiensi] In codicibus impressis citatur ex Moguntinensi. Emendatum vero est ex Burchardo, Ivone, decretal. in c. uni. de oblig. ad ratic.

2. Ecclesia infamatur] Sic emendatum est ex concilio, & decretal. Burchardo, & Ivone. Antea legobatur, ab ecclesia infirmatur.

C. IV. Post donum libertatis famuli ecclesie revocentur in clerum.

Item concilio Toletano IX. cap. 11.

Qui ex familiis ecclesie servituri devocantur in clerum ab Episcopis suis, necesse est, ut libertatis percipiant donum: & si honeste vite claruerint meritis, tunc demum majoribus fungantur officiis. Quos vero flagitii fordidaverit incorrigibilis noxa, perpetua servitus conditionis religer in catenam.

Qui autem ordinandi, a dominis suis libertatem consequuntur, ab eorum parociano penitus debent esse alieni, ut in nullo eorum obsequio inveniantur obnoxii.

C. V. Ad clericatum suscipiuntur qui nullo obsequio retento, a Dominis suis libertatem percipiunt.

Unde in concilio Toletano IV. c. 72. legitur.

Quicumque d libertatem a dominis suis ita percipiunt, ut nullum sibi in eis obsequium patronus retentent, isti si sine crimine sunt, ad clericatus ordinem liberi suscipiantur, quia directa manumissione absoluti noscuntur. Qui vero retento obsequio manumissi sunt, pro eo, quod adhuc patroni servitute tenentur obnoxii, nullatenus sunt ad ecclesiasticum ordinem promovendi, ne quando voluerint eorum Domini, fiant ex clericis servi.

C. VI. PALEA.

[Ex concilio Toletano 1. cap. 32.]

De servorum ordinatione, qui passim ad gradus ecclesiasticos promoventur, placuit omnibus cum sacris canonibus concordari debere: & statutum est, ut nullus Episcoporum deinceps eos ad sacros ordines promovere praesumat, nisi prius a dominis propriis libertatem consecuti fuerint. Et si quilibet servus dominum suum fugiens, aut h per literas, aut adhibitis testibus munere conductus, vel corruptus, aut qualibet calliditate, vel fraude ad gradus ecclesiasticos pervenerit, decretum est, ut deponatur: & dominus ejus eum recipiat. Si vero avus, vel pater ab alia patria in aliam migrans, in eadem provincia filium genuerit, & ipse si-

a Ext. de oblig. ad ratic. non ordin. cap. magnus. Burchard. l. 2. c. 36. Ivo p. 6. c. 37. b Ivo par. 6. c. 373. c al. famulis. d Poly. l. 2. tit. 31. Burch. l. 2. c. 25. Ivo p. 6. c. 126. Pam. lib. 3. cap. 46. e crimine capitali. orig. Capi. l. 1. c. 88. f Ext. de serv. non ordin. c. 2. Burch. l. 2. c. 31. Ivo p. 6. c. 132. Pam. l. 3. c. 163. g indistinctè promoveantur. capitul. h aut latrunc. capitul.

lius ibidem educatus, & ad gradus ecclesiasticos promotus fuerit, & utrum servus sit ignotum a sit, & postea veniens dominus illius legibus eum acquisierit, sancitum est, ut si dominus ejus illi libertatem dare voluerit, in gradu suo permaneat. ¶ Si vero eum catena servitutis a castris dominicis abstrahere voluerit, gradum amittat, quia juxta sacros canones, vilis persona manens sacerdotii dignitate fungi non potest.

1 ¶ Toletano] Sic etiam citatur apud Burchardum, & Ivonem. In Panormia verò à verso. si quilibet servus, citatur ex lib. 1. Capitularium, ubi integrum extat hoc caput, atque etiam caput post hoc secundum, De rebus verò illorum.

C. VII. ¶ Sine patris consensu non ordinetur, qui patrocinio cujuslibet est obligatus.

Item ex concilio Martini Papae. [id est, ex cap. Martini Episcopi Bracarenfis, c. 46.]

SI b quis obligatus est tributo servili, vel aliqua conditione, vel patrocinio cujuslibet domus, non est ordinandus clericus: nisi probata vita fuerit, & patroni consensus accesserit.

C. VIII. PALEA.

[Ex concilio Toletano 1, cap. 2.]

DE c rebus verò illorum, vel peculiari d, qui à propriis dominis libertate donantur, ut ad gradus ecclesiasticos jure promoveantur, statutum est, ut in potestate dominorum consistat quicquid ante libertatem habuerunt, utrum illis concedere, an sibi retinere e voluerint.

1 ¶ Toletano] Hæc palea in capitularibus habetur conjuncte cum palea antecedente, De servorum. sed apud Burchardum & Ivonem, ex eodem Toletano separatim referuntur.

Ceterum si à Dominis suis libertatem consecuti non fuerint, & ad Ecclesiasticos ordines aliquo modo irrepserint, presbyter peculi amissione mulctetur, diaconus verò aut vicarius pro se prestabit, aut in servitium revocabitur: ceteri verò gradus non possunt, quæquam à nexu servitutis abstruere.

C. IX. ¶ Servus si latenter irrepserit ad sacerdotium, peculi amissione mulctetur.

Unde Gelasius scribit Martino f & Iusto Episcopis.

EX g antiquis regulis, & novella synodali explanatione comprehensum est, personas obnoxias servituti, cingulo cælestis militiæ non præcingi. Sed nescio utrum ignorantia, an voluntate rapiamini, ita ut ex hac causa h nullus penè Episcoporum videatur extorris. Ita enim nos frequens, & plurimorum querela circumstrepit, ut ex hac parte nihil penitus putetur constitutum. ¶ Actores: siquidem illustri viri filii nostri A-mandi graviter conqueruntur, homines suo juri debitos, alios jam clericos, alios jam diaconos ordinatos, cum non solum post modernum concilium (quod tantorum collectione, & Pontificum sub omnium saluberrimæ provisionis assensu constat esse perfectum) hujuscemodi persona suscipi non deberent: verum etiam si qui forte in divinæ cultu militiæ antè fuerint, ignorantia faciente, suscepti, eliminati procius, & exuti religioso privilegio, ad dominorum suorum possessiones justa debuerint admonitione compelli. Et ideo fratres charissimi, eos quos supradicti viri actores in clericatus officio monstraverint detineri, discussos, & obnoxios approbatos, custodito legum tramite, sine intermissione restitute: ita ut si quis jam ex his presbyter reperitur, in eodem gradu

a: ignoraverit. [capitul. b] Ex conc. Toletan. 1. cap. 10. c: Burch. l. 1. c. 25. Ivo par. 6. c. 38. d: al. peculi. e: vindi-care. [capitul. f] al. Martyrio. g: Sensus in epist. ad Episcopos per Lucaniam, &c. c. 16. Polyc. l. 2. tit. 31. Ansel. lib. 7. c. 29. h: al. culpa. i: Ivo p. 6. c. 33. Panorm. lib. 3. cap. 164. k: al. collatione.

peculi sui a amissione multatus maneat. Diaconus verò aut vicarius præter, aut si non habuerit, ipse reddatur. Reliqua verò officia sciant neminem posse ab hac obnoxietate, si convinctus, vindicari, quatenus hoc ordine custodito, nec dominorum jura, nec privilegia ulla ratione turbentur.

C. X. ¶ Servus clericus factus servituti obnoxius maneat.

Idem Herculento, Stephano, & Iusto Episcopis.

FREQVENS b equidem, & assidua nos querela circumstrepit de his pontificibus, qui nec antiquas regulas, nec decreta nostra noviter directæ cogitantes, obnoxias possessionibus e, obligatasque personas, venientes ad clericalis officii cingulum, non recusant. ¶ Nuper d enim actores illustris femina Placidæ, petitori oblatione conquesti sunt, Sabinum Marcellianensis, sive Clustiana: e urbis antistitem, Antiochum servum, juris patronæ suæ (absentis dominæ occasione captata) ad presbyterii honorem usque produxisse, ejusque fratrem Leontium clericalis officii privilegio decorasse. Et ideo, fratres charissimi, inter supradictos actores, & eos qui extremæ conditionis repetuntur objectus, cognitionem vobis nostra auctoritate deputamus, ut omni veritate discussa, si revera, objectam sibi maculam, juxta fragationis non poterunt ratione diluere, Leontium clericum, quem gradus præfixis legibus non defendit, ad sequendam conditionis suæ necessitatem modis omnibus reddi jubeatis: Antiochum verò, quia propter sacerdotium reconciliari f non potest, si in sua ecclesia, in hoc in quo est, honore collocare desiderat domina, non velut reddidit sibi habeat, sed pro mysteriorum celebratione suscipietur.

1 ¶ Reddi jubeatis] In plerisque vetustis exemplaribus Gratiani, Anselmi, Ivone, & Polycarpo legitur, reddibite: sed ob glossam non est mutatum.

C. XI. ¶ De eodem.

Idem Rufino, & Aprili Episcopis.

QVIS g aut leges principum, aut patrum regulas, aut admonitiones modernas dicat debere contemni, nisi qui impunitum sibi tantum affinet transire commissum? Actores siquidem filia nostra illustris & magnificæ femina Maximæ, petitori nobis insinuatione conquesti sunt, Sylvestrum atque Candidum, originarios suos, contra constitutiones, quæ supradictæ sunt, & contradictione præeunte à Lucerino pontifice diaconos ordinatos. Ideo, fratres charissimi, tanta prævaricationis excessus noveritis sagacius inquirendos, & si constiterit querelam veritate fulciri, continuo, qui contradictione præeunte non legitime sunt creati, à sacris officiis repellantur.

C. XII. ¶ Nec ad religiosa vita propositum, nec ad clericatus officium servus sine dominorum consensu admittatur.

Idem Episcopis per Lucaniam, &c. epist. 1. c. 16.

GENERALIS h etiam querelæ vitanda præsumptio est, qua propemodum causantur universi, passim servos & originarios, dominorum jura, possessionumque i fugientes, sub religiose conversationis obtentu, vel ad monasteria sese conferre, vel ad ecclesiasticum famulatum, conveniunt quippe præsulibus, indifferenter admitti. Quæ modis omnibus est amovenda pernicies, ne per Christiani nominis institutum, aut aliena pervadij aut publica videatur disciplina subverti: præcipue

a: al. sui sola. b: Polyc. ibidem. Anselm. l. 7. c. 30. c: al. possessioibus d: Ivo p. 6. c. 33. Panorm. l. 3. c. 165. e: al. Cyprianus. f: al. rolli. g: sup. 10. cap. 11. Iustm. in vel. censur. 13. circa fin. Deusdedit p. 4. Ivo p. 6. c. 104. & part. 4. cap. 179. Panorm. lib. 2. c. 150. h: Polyc. l. 4. tit. 37. Anselm. lib. 7. cap. 196. Ivo par. 6. cap. 100.

cum nec ipsam ministerii clericalis hac obligatione sustinere conveniat dignitatem, cogaturque pro statu militanti sibi, conditioneque iurari, aut videri (quod ab his obnoxia. Quibus sollicita competenter interdictione prohibitis, quibus a Episcopus, presbyter, aut diaconus, vel eorum, qui monasteriis praesentibus noscuntur, huiusmodi personas apud se tenentes, non restituendas patronis, aut deinceps vel ecclesiasticae servituti, vel religionis congregationibus putaverint applicandas, nisi voluntate forsitan dominorum legi scripturae b testimonio primitus absolutas, vel legitima transfectione concessas, periculum se proprii honoris non ambigant, communionisque subituros, si super hac re cuiusquam verax nos querela pulsaverit. ¶ Magnis quippe studiis, secundum B. Apostolum c, praecavendum est, ne fides & disciplina Domini blasphemetur, idem 2. ¶ Nihil perire ereditus ecclesiasticis utilitatibus, si, quae sunt aliena, reddantur.

1 ¶ Possessionumque] Emendatum se est ex decreto Gelasii, cum antea legeretur, possessionemque. Nam originarii non solum dominus, sed fundus, ac possessionibus additi erant. l. quemadmodum. & l. originarios. lib. 11. Cod. tit. de agricol. Ac propterea supra in c. frequens non est mutata vox, possessionibus, quam in pluribus, veteris codicibus legatur, possessionibus.

2 ¶ Idem] Hac non sunt inventa apud Gelasium, neque apud ceteros collectores habentur.

3 pars. Hoc tunc observandum est, cum dominus & servus ejusdem professionis inveniantur. Ceterum si Iudaeus mancipium Christianum emerit, iudicio, vel Episcopi auctoritate, etiam eo invito, ad libertatem debet perducere.

C. XIII. ¶ Ad libertatem perducantur mancipia Christiana a Iudaeis concepta.

Unde Gregorius Libertino praefecto Siciliae, l. 2. epist. 27. seu cap. 76.

Mancipia d. Christiana, quaecumque Iudaeum concepta fuissent, ad libertatem iuxta legum praecepta sine omni ambiguitate perducite, ne, quod ablit, Christiana religio Iudaeis subdita polluat.

C. XIV. ¶ Officia publica Iudaeis non sunt committenda.

Item ex concilio Toletano III. c. 4.

Nulla officia publica Iudaeis e. injungantur, per quae eis occasio tribuatur, Christianis poenam inferre. Si qui vero Christiani ab eis Iudaismi ritu sunt maculati, vel etiam circumcisi, non reddito pretio, ad libertatem, & religionem redeant Christianam.

De his autem, qui in infidelitate concepti, ad gratiam baptismi venire desiderant, quid fieri debeat, Gregorius Papa scribit Fortunato Neapolitano Episcopo, lib. 1. epist. 31. seu c. 31.

C. XV. ¶ In libertatem vendicentur servi, qui ab infidelitate ad fidem accedunt.

Fraternitatem v. vestram de his oportet esse sollicitam. Et si de Iudaeorum servitio, non solum Iudaeus, sed etiam quisquam paganorum fieri voluerit Christianus, postquam voluntas ejus fuerit patefacta, ne hunc sub quolibet ingenio, vel argumento, cupiam Iudaeorum vendicendi facultas sit, sed is, qui ad Christianam converti fidem desiderat, defensione vestra in libertatem modis omnibus vindicetur. ¶ Hi g. vero, quos huiusmodi oportet servos amittere, ne forsitan utilitates suas irrationabiliter aestiment impediri, sollicita vos haec convenit consideratione servare; ut si paganos, quos mercimonii causa de externis b finibus emerint, intra

a Ivo p. 10. cap. 47. b al. scripturam. c 1. ad Tim. 6. 2. Pet. 2. d C. de Iudaeis Christianum mancipium g. nulla. e al. Iudaeus opus est agere. f Ivo. diac. lib. 4. num. 47. g Polyc. l. 7. tit. 4. h al. alexamen.

tres menses, dum emptor, cui a venditi fuerint, non invenitur, fugere ad ecclesiam forte contigerit, & velle se fieri dixerint Christianos, vel etiam extra ecclesiam hanc talem voluntatem prodiderint; pretium eorum a Christiano scilicet emptore percipiant. Si autem post praesentis tres menses quisquam huiusmodi servorum velle suum edixerit b, & fieri voluerit Christianus, nec aliquis eum postmodum emerit c, nec dominus qualibet occasionis specie audeat vendicare, sed ad libertatis proculdubio praemia perducatur: quia hunc non ad vendendum, sed ad servendum sibi dicitur d comparasse.

C. XVI. PALEA.

[Idem Iamario Caralino Episcopo, lib. 3. epist. 9.]

Si f. quilibet Iudaeorum servus ad venerabilia loca confugerit causa fidei, nullatenus eum patiamini praedictum sustinere: sed sive olim Christianus, sive nunc fuerit baptizatus, sine ullo Christianorum i pauperum damno, religioso ecclesiasticae pietatis patrocinio in libertatem modis omnibus defendatur.

1 ¶ Christianorum] Iamario Draconis in vita S. Gregorii, lib. 4. num. 46. referens hanc epistolam, & Ivo par. 13. cap. 102. habent hanc vocem: qua tamen abest a codicibus epistolarius S. Gregorii tam impressis, quam manuscriptis, qui sunt collati.

C. XVII. PALEA.

[Item ex concilio Toletano XII. cap. 9.]

Et g. si b Iudaeorum servi nec dum adhuc conversi ad Christi gratiam convolverint, libertate donentur.

C. XVIII. PALEA.

[Item ex concilio Matifconensi I. c. 16.]

Præsenti i concilio i. Deo auctore, sancimus, ut nullum Christianum mancipium Iudaeo deinceps serviat; sed datus pro quolibet bono mancipio duo decim solidis, ipsum mancipium quicumque Christianus, seu ad ingenuitatem, seu ad servitium licentiam habeat redimendi. Et si Christianus fieri desiderat, & non permittitur, similiter faciat, quia nefas est, quem Christus Dominus sanguinis sui effusione redemit, blasphemum Christianae religionis in vinculis tenere. Quod si acquiescere his quae statuimus, quicumque Iudaeus noluerit, quamdiu ad pecuniam constitutam venire distulerit, liceat mancipium k ipsum cum Christianis, ubicunque voluerit, habitare.

1 ¶ Præsenti] Caput hoc eodem modo refertur a Burchardo & Ivone: in concilio tamen ipso paulo aliter habetur, & nonnulla desunt.

C. XIX. ¶ De eodem.

Item ex concilio Aurelianensi I. cap. 10.

Si l. servus, absente vel nesciente domino, Episcopo tamen sciente quod servus sit, diaconus, aut presbyter fuerit ordinatus, ipso in clericatus officio permanente, Episcopus eum domino duplici satisfactione compenset. Si vero Episcopus eum servum nescierit, qui testimonium perhibent, aut eum supplicaverint ordinari, simili rehibitioni teneantur obnoxii.

C. XX. ¶ De eodem.

Item Constitutio nova.

Si m. servus, sciente & non contradicente domino, in clero fuerit ordinatus, ex hoc ipso, quod constitutus est, liber & ingenuus erit. Sed si ignorante domi-

a Cui vendi debeant. orig. b al. dixerit. c emerit. orig. lo. diac. l. 4. c. 46. d intelligitur. orig. e al. reservasse. f Ivo p. 13. c. 102. g Burch. l. 4. c. 86. Ivo p. 1. c. 250. h V. si. orig. i Burch. l. 4. c. 88. Ivo p. 1. c. 252. k al. mancipia ipsi. l Polyc. l. 2. tit. 31. Burch. l. 2. c. 24. Ivo par. 6. c. 125. m Iustin. de sancto Episcopo g. si servus. & in Authen. si servus. de episc. & cler. Authen. de monachis g. hinc autem.

G 3

no, licet ei intra spatium unius anni, & servilem fortunam probare, & servum suum accipere. Verum etiam si legitimo probato experimento monachus efficiatur, evadit jugum servitutis. Debent enim per triennium, antequam monachi efficiantur, in monasterio permanere: postea vero si monachi effecti fuerint, liberi efficiuntur. Episcopalis enim ordo liberat à fortuna servili, vel adscriptitia, sed non à curiali, five officiali: nam & post ordinationem durat. Sed & jus patrie potestatis solvit episcopalis dignitas. Adscriptitios b vero in ipsis possessionibus clericis etiam prater voluntatem dominorum fieri permittimus: ita tamen, ut clerici facti impostam sibi agriculturam adimpleant.

¶ *Extra hoc caput ad verbum in epitomis novellarum Constitutionum ab Inverno descriptis, qua post codicem poni solent, itemq; in novella 123. c. 26. per Iulianum antecessorem. Verba autem qua addita erant in titulo, Leo Imperator omnibus Episcopis, videtur illuc inesse ex sequenti titulo.*

C. XXI. ¶ De eodem.

Item Leo Papa omnibus Episcopis, epist. 1. c. 11.

Admittuntur e passim ad ordinem sacrum, quibus nulla natalium, nulla morum dignitas suffragatur: & qui à dominis suis libertatem consequi minime poterunt, ad fastigium sacerdotii (tanquam servilis vilitas hunc honorem jure capiat) provehuntur. ¶ Ab his itaque fratres charissimi, omnes vestrae provinciae abfincant sacerdotes: & non tantum ab his, sed etiam à ab aliis originariis, vel qui alicui conditioni obligati sunt, volumus temperari, nisi forte eorum petito, aut voluntas accesserit, qui aliquid sibi in eos vindicant potestatis.

¶ *4. pars. De servis monasterii quaritur, an ecclesiasticis officii possint aggregari, an non. Sed famuli ecclesiarum non sunt ordinandi, sicut supra dictum est, nisi à propriis Episcopis libertatem consequantur. Porro servus monasterii libertatem consequi non valet, non ergo ad clericatum sibi accedere licet. Quid autem liber fieri non possit, probatur auctoritate octavae synodi, in qua sic statutum legitur.*

¶ **¶ Non valet** In primo Vaticano post haec verba sequitur: qui enim sunt monasterii, in nullius jus transire possunt. Vnde nec abbas potest dicere, hoc meum est: non ergo, &c. Caput autem, quod mox à Gratiano citatur, alibi reperitur non est, quam apud Isidorum Hispanensem in reg. monach. c. de famul. vita.

C. XXII. ¶ Monasterii servum abbati vel monacho non licet liberum facere.

Abbati e vel monacho monasterii servum non licebit facere liberum. Qui enim nihil proprium habet, libertatem rei alienae dare non potest. Nam sicut etiam saculi leges sanxerunt, non potest possessio alienari, nisi à proprio domino.

Haec auctoritate prohibentur servi adipsi libertatem recedendi ab obsequio monasterii: sed non prohibentur mancipia libertatem promovendi ad sacros ordines. Potest enim in sacris ordinibus constitutus, monasterii obsequio perpetuo deservire: ac sic servus monasterii e libertatem adipisci, & sacri officii associari valet. Vnde in alio capitulo praefatae constitutionis haec causa redditur, [Injustum est enim, ut monachis rurale opus facientibus, servi eorum otio torpeant, ac debetis assuunt.]

¶ **¶ Injustum** Insa 17. quest. 4. c. in venditionibus, vers. injustum hoc ipsum citatur ex concilio Agathensi, ubi etiam extra. c. 56.

a Tit. de sanctis Episcopis & sed & quodam. Authent. epistolu. de Episc. & cleric. eod. Authent. sed epistolu. co. b Auth. adscriptitios. eod. c Ansl. 1.7. c. 25. Bur. 1.2. c. 22. Ivo p. 6. c. 64. d e ab aliis, qui aut originali, aut alicui. orig. o Isidorus Hispan. in reg. monach. c. de san. vita.

Quod autem servi ecclesiarum (quo nomine etiam monasterii servos significari intelligimus) ad sacrae religionis propositum debent assumi, auctoritate Gregorii probatur, qui in generali synodo respondens a dicit.

C. XXIII. ¶ Si conversationis probata fuerit famulus ecclesiae, potest ordinari.

Multos b de ecclesiastica familia, seu seculari militia novimus ad omnipotentis Dei servitium destinare, ut ab humana servitute liberi, in divino servitio valeant familiariter in monasteriis conversari. Quos si passim dimittimus, omnibus fugiendi ecclesiastici juris dominium occasionem praebemus. Si vero festinantes ad omnipotentis Dei servitium incaute retinemus, illi invenimur negare quaedam, qui dedit omnia. Vnde necesse est, ut quisquis ex juris ecclesiastici servitute, vel secularis militiae, ad Dei servitium converti desiderat, probeatur prius in laico habitu constitutus. Et si mores illius, atque conversatio, bono desiderio illius testimonium ferunt, absque ulla retractatione servare in monasterio omnipotenti Deo permittatur: ut à servitio humano liber recedat, qui divino amore districtiorem subire appetit servitum. Si autem & in monastico habitu, secundum Patrum regulas irreprehensibiliter fuerit conversatus, post praefixa sacris canonibus tempora, licenter iam ad quodlibet ecclesiasticum officium provehatur: si tamen illis non fuerit criminibus maculatus, quae in testamento veteri morte mulctantur.

Exce quomodo servi ad clericatum assumi valeant, vel quomodo non admittantur. Liberi quos, non sunt promovendi ad clericum, nisi ab obsequio sui patroni fuerint absoluti.

C. XXIV. ¶ Absq; patroni assensu liberi non promoventur ad clericum.

Unde in concilio Eliberitano, cap. 80.

Prohibendum est ut liberi, quorum patroni in seculo fuerint, ad clericum non provehantur.

DISTINCTIO LV.

Corpore vero vitati similiter à sacro officio prohibentur.

C. I. ¶ Qui de monasterialibus discipulis ad clericale munus accedit, & de laicis, ante altae ejus vita exanimatur.

Unde Gelasius Papa Episcopus per Lucaniam & Brutios constitutus, epist. 1. c. 2. & 3. scribit, dicens.

Provisis d igitur pro sui reverentia manentibus conditis (quae, ubi nulla vel rerum vel temporum perurget angustia, regulariter convenit custodiri) eatenus ecclesiae, quae vel cunctis sunt privatae ministris, vel sufficientibus usque adeo despoliatae servituti, ut picebibus ad se pertinentibus divina munera supplere non valeant, tam instituendi, quam promovendi clericis obsequii sic spatia dispensanda concedimus, ut si quis monasterialibus & disciplinis eruditus ad clericale munus accedit, etiam de laicis antea vitae ejus requiratur.

¶ **¶ Ne e si aliquo facinore infectus, vel illiteratus, vel bigamus, vel ab adolescentia sordidatus, vel corpore vitiatas, vel servilis, vel originariae conditionis, vel curiae, vel publicarum rerum nexibus implicatus, vel publica poenitentia notatus, vel nulla congruentis temporis expectatione discussus.**

¶ **¶ Eatenus ecclesiae** Restitutus est hic locus ex epistola Gelasii, & Ivoni.

a al. presidens. b Ex decretis B. Gregorii in extremo 12. lib. regest. & aliqua ex parte 1.4. epist. 44. Joann. Diacon. 1.2. c. 16. In conc. Tribur. cap. 29. Anselm. 1.7. c. 124. Polye. 1.6. tit. 16. c. 1. d Ivo p. 3. c. 142. & 143. Polye. 1.2. tit. 31. Ansl. 1.7. c. 47. e Ibid. c. 3. dist. 77. si quis.

¶ **¶ Mon-**